

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին 4, Պատյու և գա-
ւառաց համար 6 մէկիս
վեցամսեայ 3
Ծանուցման տողը մէկ անգամի
համար 2 դրոս է, աւելի ան-
գամներու համար սակարկութիւն
կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՕՐԱԳԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20-ի տարա

ՊԱՅՄԱՆՔ

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ
այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ.
Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ, Պատր Այի ճառ-
սէսի քիւ 20 Տ. ձիվէկեան է-
ֆէնիի սպարաւը:

Խմբագիր Բ. ՊՈՋԱՆԵԱՆ

Կ. ՊԱՆԻՍ 3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

«ԱՐԵՒԵԼԻՔ» ԿԸ ՓԱՍՏԱՐԱՆԷ

Արեւելք, որ ի սկզբնէն անտի-
քանի մը Հայ մեծատանց խնկար-
կութեան ասպարէզ ըրած է իւր
լայնարձակ էջերն, վերջին շարաթ-
աւուր թուովն որպէս թէ կը քն-
նադատէ Աղգային վարչութեան
մի բանաւոր որոշումն կեդրոնական
վարժարանի ծանօթ խնդրոյն վե-
րաբերմամբ: Կարելի միտմտութեամբ
կը խոստովանի նախ թէ 1430 ոսկին
ստորագրող աղգայինք այժմ փո-
խած են իրենց նպատակին այդ գու-
մարին գործածութեան մասին, և
այս կը յարէ: «Մարդ մը, կտակ
մ'ընելէ յետոյ, միթէ իրաւունք
չունի փոխել զայն երբ դեռ կեն-
դանի է:»

Առաջին անգամ է որ կը լսենք
թէ հաւանական է մանկեղէն և կո-
մ'էն մի և նոյն են: Այնպէս ըսած
է որ, 1882 նոյեմբերի սկիզբներն,
հոգեւոր Տ. Ներսէս Սրբազանի ա-
ռաջարկութեամբ, պատուարժան
մեծատունք ոմանք 1430 ոսկւոյ
գումար մը ստորագրած են Պատր-
արքային և Ներսէսին և կեդր. վարչ-
ութեան նպատակը նպատակաւ: այս
ստորագրութիւնն բարեգործական
հանգանակութեան մը մասնակցի
ընել էր և ոչ կտակ մ'ընել, և այն
ժամէն յորում ստորագրող պատ-
ուաւոր անձինք իրենց անունը դը-
րած են իրենց ձեռք, այն ժամէն
սկսեալ ոչ եւս իրենց կամքէն կա-
խում ունէր ստորագրեալ գումա-
րին գործածութեան եղանակն, ի
մի բան՝ նոյն ժամուն իւրաքանչիւ-
րին ստորագրած գումարը դան-
ձուած կը համարուէր, և այլ եւս
խօսքն ու կամքն այն թղթին էր
որ կը դժէր հանգանակութեան
նպատակն որոշալէս: Այս այնչափ
տարրական պարզ տեղեկութիւն
մէջ որում միայն Արեւելք կրնայ
անգիտանալ այն որ, Հաճնոյ խնդ-
րէն յետոյ, իւր բարեմիտ ընթեր-
ցողաց թարմ ճշմարտութիւններ
ծանօթացնելու գեղեցիկ առիթ մը
գտած էր ցարդ:

Բայց շատ խորագէտ ըլլալ հարկ
չէ հասկանալու համար թէ ինչ է
Արեւելքի սքողել ուղածն. մերկա-
պարանոց կ'երևի թէ Արեւելք կը
ջանայ սքողել այս վերջին տանաժ-
եայ ժամանակամիջոցի մէջ ի վեր
կրած այն հակասահմանադրական
ձգտումն որ կը յանդի, ինչ գոյն
ալ զգենու, աղգային օրինաւոր իշ-
խանութիւնն արհամարհել և դրե-
թէ չէ ստանալ ժողովրդեան վրայ
տեսակ մը բռնապետական ամիրա-
յութիւն: Բայց իւր լայնածաւալ
միշտ էջերն շատ թափանցիկ են

քողարկելու համարն զայն, և կամ
շատ կանուխ ծանել հարկ, էր ի-
րենս որոշէս գի կարենար արդիւնա-
ւոր կերպիւ ծառայել այն պատ-
ուաւոր գաւառին, որում պաշտպան
շատագոյ կը հանդիսանայ արժա-
նապէս:

«Կեդրոնական վարժարանի բա-
ցումը չուղղորդել» Հանգանակի
յանձնարարի և Արեւելքի ընթացքէն
«առաջին միջոց մը չէին կրնար
մտածել» առաջինն ըմբոստելով
աղգային օրինաւոր իշխանութեան
դէմ, և երկրորդն առաջնոյն թըմ-
բուին հարկանելով ի հրապարակի
կրկու տարիէ ի վեր ամէն հնարա-
ւոր ընդդիմութիւն յարուցին որ-
պէս զի Ուսում. Դոմէստիկ, որ ա-
մէն ջանք ի գործ դրաւ կեդրոնա-
կան վարժարանի բացման համար,
չյաջողէր այդ աղգային բաղձանոց
իրականացման: Հակառակ Տ. Ներ-
սէս Պատրիարքի գրաւոր և բերա-
նայի յայտարարութեանց, որք ար-
ձանագրեալ կը մնան պաշտօնական
դիւանոց մէջ, Արեւելք, Նորին
Սրբաշնութեան փառնամուսնի յե-
տոյ միայն, կը փութայ ի մէջ բե-
րել Ներսէս Սրբազանի մի յայտա-
րարութիւնն՝ թէ. «Կեդրոնական
վարժարանն անջատ Ուսումնարա-
նով մ'ալ զոչ պիտի լինի», և այս
յետ մահուան յերևան ելած կէս
մը բռնադատեալ յայտարարութիւնն
բաւական կը համարի հերքելու այն
յաճախակի յայտարարութիւններն,
բերանացի և գրաւոր, որք բաժար-
ձակ ցոյց կուտային Տ. Ներսէս Սըր-
բազանի խորհուրդն և բաղձանքն
ի մասին կեդրոնական վարժարանի
հաստատութեան: Այժմ ոչ ևս
տարակոյտ մնացած է թէ ի կեն-
դանութեան Տ. Ներսէս Պատրիար-
քի, ամէն կարելի եղած արդիւր
յարուցուած են ընդդէմ Աղգային
վարչութեան ձեռնարկութեանց և
մանաւանդ ընդդէմ կեդր. վար-
ժարանի հաստատութեան: Եւ երբ
այսպէս ակն յանդիման կ'երևի
թէ Տ. Ներսէս վարժապետներն
բաղձանքն, համաձայն Աղգ. վար-
չութեան Ուսումն. խորհրդոյ բաղ-
ձանոց, Ղալաթիոյ կեդրոնական
վարժարանի բացումը փութացնել
էր՝ 1430 ոսկւոյ գումարն յառ-
կայեցելով եկեղեցւոյն կալուածա-
կան պարտուց, մեք կրնամք իրա-
ւամբ թերեհաւատիլ Ներսէս Պատ-
րիարքի զինի մահուան ի լոյս բեր-
ուած յայտարարութեանց վրայ,
մանաւանդ որ ի ձեռնին եղած դը-
րաւոր վիշաթութիւններ հերքելու
համար կը քեալ գերեզմանի մը դի-
մել կ'առաջարկուի:

Թո՛ղ սակայն գիտցուի թէ կեդ-
րոնական վարժարանը վաղ կամ ա-
նադան պիտի բացուի, 1430 ոսկին
վճարեն մեծատունք կամ ոչ, թո՛ղ
հասկցուի թէ Աղգ. վարչութիւնն,
իւր Ուսումն. խորհրդով հանդերձ,

բաւական զօրաւոր կ'ղգայ զինքն
յարգել տալու համար աղգային
իշխանութիւնն որոյ որ անկ է, և
թէ սահմանադրական օրինաւորու-
թիւնն չկրնար վաճառել սակինե-
րով:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ Թ. ՊԱՐԵՐԸ

Տէյլի Թէլէկրաֆ լրագիրն հե-
տեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ
այն բանակցութեանց վիճակին վը-
րայ, որք մեծ տէրութեանց միջեւ
տեղի կ'ունենան Եգիպտոսի երմը-
տական գործոց վերաբերեալ անդ-
լիական առաջարկութեանց մասին:

Յիւստանական կառավարութիւնը,
կըսէ Տէյլի Թէլէկրաֆ, ծանր ա-
ռաքիւթութիւններ չէ յարուցած
Լորտ Կրանֆիլի առաջարկած մաս-
նաւոր սնորհութեանց դէմ, բայց
կը փափաքի որ պայմանաժամ մը
որոշուի անգլիական զօրաց յեգիպ-
տոսէ մեկնելուն համար, և բա-
ցարութիւններ կը պահանջէ վե-
րաբերմամբ այն հակադրութեան, զոր
ցատկային տէրութիւնք ի գործ
պիտի դնեն Եգիպտոսի գործոց
վրայ: Ուստի, կ'ըսեն, նոյնպէս
ինչ ինչ բացատրութիւններ խնդ-
րել է: Գալով իտալիոյ և Աւստ-
րիոյ, սորա որ և է որոշում չպիտի
տան՝ իրենց կարծիքները Գերմա-
նիոյ հետ փոխանակելէն առաջ:

Տէյլի-Նիւզի տեղեկութեանց
նայելով, Օսմ. կառավարութիւնը
կը պահանջէ որ թուական մ'որոշ-
ուի անգլ. զօրաց յեգիպտոսէն մեկ-
նելուն և կամ Օսմ. զօրքերը դը-
րաւեն զեգիպտոս ընկերակցու-
թեամբ անգլիական զօրագնդի մը:

Անգլիական լրագրոյ մը Պէրլինի
թղթակցը կը հրատարակէ Մոլթ-
քէ զօրավարին հետեւեալ խօսքերը,
զորս Գերմանացի սպարապետն ար-
տասանել է ի մասին Ուոլալի զօ-
րավարին ղինուորական գործողու-
թեանց յեգիպտոս:

«Անտարակոյտ, Ուոլալի զօրավա-
րը պիտի օգնէ Կորտան զօրավարին
և պիտի պատժէ սուտ մարդարէն:
Բայց այդ չէ՝ խնդրոյն կարեւոր կէ-
տը. գիտնալու խնդիրը սա է թէ,
Անգլիա կ'ուզէ պահել զեգիպտոս
կամ ոչ: Եթէ իրանէ զայն, առժա-
մայն Յիւստան պիտի յաջորդէ նմա-
նի ընդհանառակն կ'ուզէ պահել
զայն, այսու ցամաքային տէրու-
թիւն մը կը լինի և բանակ մը պէտք
է իրեն: Ըստ որում ղինուորագրու-
թիւնն այնպիսի հաստատութիւն
մ'է զոր անհնար ներմուծել յԱնգ-
լիա, սա պիտի պարտաւորի իւր
ձեռքն ու ոտքն կապուած՝ անձնա-
տուր լինել յամառային տէրութեան

մը, որ պիտի հայթայթէ ինչ որ կը
պակսի իրեն: Թուրքիոյ հետ դաշ-
նակցութիւն մը ի վտանգի պիտի
կացուցանէ զայն յաջա համարէն
աշխարհի: Միջերկրականի վրայ իւր
բնական դաշնակցին է ուրեմն ի-
տալիա որ Աւստրիայէն վախճալու
բան մը չունի, յորչափ Աւստրիոյ ի-
տալիոս գաւառներն ետ առնու-
նալ չծագի, և իտալիոյ ու
Անգլիոյ միացեալ նաւային զօրու-
թիւնները կրնան ընկճել Յիւստա-
կան նաւատորմը: Բայց այսպիսի
դաշնակցութիւն մը անհնար է, ե-
թէ մեծն Բրիտանիա պարտաւորան
սպաւախութիւններէն տարբեր ա-
պահովութիւն մը չտայ թէ՛ պիտի
յարատեւէ այն աշխարհավարու-
թեան մէջ ուր անդամ մը թեւա-
կոխած է:»

Լոնտոն հասած վերջին տեղե-
կութեանց նայելով, Խարդումքա-
ղաքը միշտ պաշարուած է Մէհ-
տիին զօրքերէն: Սուտ մարդարէն
կը գտնուի այնպիսի տեղ մը, ուր
Խարդումքի թիւանօթաց ուսմանը
չեն զօրքեր հասնիլ, մինչդեռ իւր
զօրաց մէկ մասը կը դրուէ կա-
պոյտ Նեղոսի արեւելեան եզերքը:
Ըստ երևութի, Մէհտիին չորս-
հիւր յարձակմամբ առնուլ քաղաքը
և կը յուսայ նուաճել զայն սովու
միջոցաւ, եթէ յաջողի վանել Ուոլալի
զօրավարին բանակն: Ապստամբաց
փոքրիկ գունդերը ղետեղուած են
այն ժայռերուն ետեւն, որք Նեղոսի
եզերաց քանի մը կէտերուն վրայ
կը գտնուին: Սորա Ուոլալի զօրա-
վարին զօրքերը փոխադրող շոգե-
նաւուց վրայ պիտի յարձակին,
երբ նորա այդ ժայռերուն առ-
ջեւէն անցնին:

Հալասի գործակալութիւնն և
անգլ. գլխաւոր լրագիրքը կը ծա-
նուցանեն թէ, Լորտ Կրանֆիլի
ջանքերն ի դերեւ ելած են Չինա-
կան կառավարութեան ընթացից
առջեւ, և թէ միջնորդութեամբ
համաձայնութեան մը գալու ամեն
հաւանականութիւն կատարելապէս
անհետ եղած է: Չինաստան այ-
ժմ թիւն-Չինի դաշնագրին գոր-
ծադրումը եւ պատերազմական
տուգանք վճարելու սկզբունքը կը
մերժէ և որ և է կարգադրութեան
իրեւ հիմ կ'ընդունի իրաց նախ-
կին վիճակը: Հետեւապէս, Չինաս-
տան կ'ուզէ տէր մնալ Թանքինի
այն գաւառաց, որք Տէլթայէն մին-
չեւ իւր սահմանադրութեանը կը
տարածուին, և որք դեռ գրաւ-
ուած են կայսերական զօրքերէն:
Չինական խնդիրն այսպէս նոր ե-
րեւոյթ մ'ստացած է: Յիւստանի
ծովային և ցամաքային զօրութիւն-
ները դեռ բազմիցս պիտի չափուին
Չինական զօրաց հետ, և ամեն ինչ
կարճեցնել կուտայ թիւ, Չինաստա-

նի մեծադուրդ հարուած մը տա-
լու համար ամեն միջոցը ձեռ-
առնուած են այս պահուս : Հաշ-
տութեան առջեւ ամեն դուռ
փակուած լինելով , ուրիշ բան
չմտար Ֆրանսայի , եթէ ոչ ամենայն
խստութեամբ գործելու և հնար ե-
ղածին չափ շուտ աւարտել այս
հեռաւոր պատերազմն , որ միւրեմ-
ներէ զատ , դեռ բազում մարդ-
կային կեանքեր ալ պիտի լափէ :

Արեւմտեան և Արեւելեան Աֆրի-
կէի մէջ , Գոնիոյի ափանց և Զան-
գիպարի ծովերէն բերաց , վրայ Գեր-
մանիոյ գործելու կերպերուն վրայ
չատ կը խօսուի այս օրերս սակայն
գերեթէ ուշադրութիւն չընծայուի
իւր Ասիական ձեռնարկներուն :
Եայտնի է թէ Պէրլինի կառավա-
րութիւնը դեռստեղծութիւն մը զըր-
կած էր ի Պարսկաստան , որ մեծ
պատերազմով ընդունուեցաւ թեհ-
րանի արքունեաց կողմէ : Այս ի-
րողութիւն կարեւոր է և քաղաքա-
կան տեսակէտով լրջօրէն ի նկատ
առնուելու արժանի : Անտարակոյս
իւր վաճառականութեան նոր շա-
հաստաններ որոնելու համար չէ որ
Գերմանիա Պարսկաստան կ'երթայ-
ուր հրապարակն երկար ժամանակէ
ի վեր առնուած է և ուր Ռուսը
և Անգլիացիք գերեթէ առանձինն
կը վաճառեն իրենց արտադրու-
թիւնները : Պարսկային ծովի նա-
ւահանգիստներն և եփրատայ ուղի
թոյլ կուտան Անգլիացւոյ Պարս-
կաստանի սիրտը մտցնել իրենց փա-
ճառքը : Բայց Ռուսը մանաւանդ
թիւրքմաթշալի հաշտութենէն եւ
Արաբիի վրայ իրենց հաստատու-
թենէն ի վեր , զամեն ոք կանխե-
ցին և իրեն տէր կ'իշխեն երկրին
առեւտրական հրապարակաց վրայ :
Դարուս սկիզբէն ի վեր Պարսկա-
ստան անտեսականապէս Ռուսիոյ
հարկատուն է : Երբեք հեռէ Ռուսը
իրենց յարասեւ յառաջ խաղացու-
թեամբ դէպի հարաւային արեւելս ,
Պարսկական սահմանադիւսին երկայ-
նութեան վրայ հաստատեցան խո-
յէն մինչև Սարախս , այն դուռա-
նայ մէջ վաճառականութեան մեծ
միջոցներն եղած են :

Իրաց այս վիճակն ակներեւ լի-
նելով , երբ Անգլիա յուսահատա-
կան ջանքեր կ'ընէ Պարսկաստանի
մէջ առեւտրական տեսակէտով
մրցելու համար Ռուսիոյ հետ , երբ
Ֆրանսա , Իտալիա , Պելճիա և
մինչեւ իսկ Աւստրիա հիւպատոս-
ներ ունին ի թեհրան հակելու հա-
մար իրենց ազգայնոց շահուց վրայ ,
մարդ ինքն իրեն կը հարցնէ թէ
Գերմանիա ի՞նչ առաւելութիւններ
կրնար որոնել այսքան մրցման և
ցանկութեանց առարկայ եղող ա-
ռեւտրական հրապարակի մը վրայ :
Ան ի չգոյն պատասխանի , մարդ կը
հարկադրել ենթադրել թէ գերմա-
նիա զուտ քաղաքական թաղուն
խորհուրդ մ'ունի :

Դարուս սկիզբէն ի վեր Պարս-
կաստանի շուրջն է որ կը մրցին
Ռուսական և Անգլիական ոտնոտ-
ութիւնք : Ռուսը , յամրաբար ,
համբերութեամբ , քայլ առ քայլ
յառաջացան դէպի հարաւ , և այ-
սօր դարացի են Անգլիացւոյ : Կռիւր
կրնայ վայրկեանէ վայրկեան ծագիլ
և Անգլիանստանայ մէջ սահմանադ-
րոց դժման պայտօնն ստանձնող
խառն Յանձնախումբը չէ որ պիտի
արգելու դաին : Այսպիսի պատե-
րազմի մը պատահականութիւնն
այնքան կը դպչի Եւրոպական շահուց
որ Պ. տը Պիդմարը չկրնար նովա-
չգրադիլ և միջոցներ ձեռք առնուլ
ապագայ անցից տեղեկանալու և

իւր ձայնը լսելի ընելու համար
տեղւոյն վրայ իսկ : Ի Պարսկաստան
ղրկուած դեռստեղծութիւնն , կ'ըսէ
թան , ասիէ զատ ուրիշ նպատակ
մ'ունենալ չ'իտիւր :

Գահիրէէն դեկտ. 9 թուով կը
հեռագրեն թէ հանրային պարտուց
յանձնախմբին կողմէ եղելատեղան
կառավարութեան դէմ բացուած
դատին վճիռն արձակուել է նոյն
օրը : Նախարարը , Միւսթիք ընդհ-
հարկահաւաքը և հեռագրաց ու
երկաթուղեաց տնօրէնք պարտուց
անտուկին ետ վճարելու դատա-
պարտուել են այս դումարները , զորս
դանձաժ էին ի հաշիւ կառավարու-
թեան : Այս դումարներ պիտի հա-
տուցուին 6 առ 10 տոկոսով : Նու-
պար փաշա դուրս թողուած է այս
դատապարտութենէն :

Ալեքսանդրիայէն եկած վերջին
լրոց նայելով , եղելատեղան կառա-
վարութիւնն յոյժ վշտացած է միջ-
ազգային դատարանին արձակած
վճուոյն դէմ : Եղելատեղան կառավա-
րական ակմբոց մէջ կ'ըսուի թէ ,
այս վճուագոյն պատճառաւ որ և է
կանոնաւոր վարչութիւն անհնար կը
լինի : Բնիկ պաշտօնատարք ոչ ևս
պիտի դործադրեն Կեդր. վարչու-
թեան հրահանգներն առանց նախա-
պէս քննած լինելու թէ այն հրա-
հանգներն համաձայն են պարտուց
կարգադրութեան օրէնքին : Եղելա-
տեղան կառավարութիւնը վերա-
բնութիւն պահանջներ է դատա-
րանին վճուագոյն դէմ , բայց մեծ
յոյս չունի իւր ձեռնարկին յաջո-
ղութեան վրայ , կը կարծէ սակայն
թէ , Անգլ. կառավարութիւնը պի-
տի ջանայ հնար եղածին չափ շու-
տով կարգադրել եղելատեղան եմը-
տական դժուարութիւններն , որ-
պէս զի Գահիրէի կառավարութիւ-
նը կարող լինի հանրային պարտուց
անտուկին ետ վճարել այն դումար-
ները , զորս գործածեց Անգլ. կա-
ռավարութեան խորհրդով :

Բեդրասպուրկէն դեկտ. 9 թուով
կը հեռագրեն թէ Ս. Գեորգայ
պատուանշանին հաստատման տա-
րեդարձը մեծ հանգիսիւ առնուել
է ձմեռային պալատան մէջ , և այս
առթիւ տրուած խնդրին մէջ Չարը
բաժակ առաջարկել է Վիկտորի
կայսեր կենաց իրեն երկացողոյն Ս.
Գեորգայ պատուանշանը կրող վե-
հապետաց :

Պէրլինէն կը հեռագրեն Գո-
լոյնի Կաղէթին թէ , ծանր ան-
համաձայնութիւնք ծագած են
Ռուսիոյ Չարին եղբոր Սերգիոս
մեծ դքսին և իւր լծակից Հէսի Է-
լիզաբէթ մեծ դքսուհւոյն միջեւ :
Այս անհամաձայնութիւնք այնպիսի
բնութիւն մ'ունին որ մեծ դքսու-
հւոյն կը պնդէ Չարին քով
ամուսնալուծութիւն մը ձեռք բե-
րելու համար , և ընաւ չուղեր եղբը
վերադառնալ իւր ամուսնոյն քով :

Բեդրասպուրկէն կը ծանուցանեն
թէ , Ոչնչականք յայտարարութիւն
մը հրատարակել են , յորում կը
ծանուցանեն ներքին գործոց նա-
խարար Թուրքիոյ կոմսին թէ , Ոչնչ-
ականաց գործադիր մասնախումբն
ի մահ դատապարտած է զինքն :

Տոնկոյայէն կը ծանուցանեն թէ ,
Ռուսիոյ զօրավարին բանակաւորն
այս միջոցին յԱմպիւրով փոխա-
դրուած է , ուր արագաբար կը
դիմեն արշաւող բանակին բոլոր
զօրքերը :

Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն Հափսի
գործակալութեան թէ , Բ. Գրան մէջ
ընդհանուր տալաւորութիւնն անսպաս-
է եղելատեղան երկւորեց վերաբերեալ
անգլ. առաջարկները պարունակող ծա-
նուցագրին , որոյ մէջ հատուածը մա-
նաւանդ մտահոգութիւն կը պատճառէ
եղբը Բ. Գրան : Այս այն հաւուածն է ,
որ եղելատեղան երկուական վարչութեանց
ոմանց համար անգլիական ղեկավար
հսկողութիւնը կը պարունակէ իբրեւ
երաշխաւորութիւն 3 միլիոն անգլ.
սովոյ փոխառութեան : Բ. Գրան
նոյնպէս դիտած է թէ , անգլիական
ծանուցագիրը լուրջան անցած վեհ.
Սուլթանին վեհապետական իրաւունք-
ները : Կը կարծուի թէ Բ. Գրան ծա-
նուր առաւելութիւններ պիտի յարուցա-
նէ եղբը , բայց ժամանակ պիտի ան-
ցունէ , Սուլթանի դէպքերուն ստանա-
լիք վախճանին յարմարեցնելով իւր ըն-
թացքը : Բ. Գրան մտադիր է հակա-
ռաջարկ մը ներկայել , որոյ մասին կը
յուսայ ոյժ գտնել ցամաքային տէրու-
թեանց ոմանց կողմէ , մանաւանդ Ֆրան-
սայէն : Գերմանիա , կը յարէ Հափս ,
կը թուի քաջակրել Օսմ. տէրութեան
տեսութիւնները :

Պէրլինի Նախօնալ Յայթուկ լրա-
դիրը կը հաստատէ թէ , տէրութիւնը
Ֆրանսայի թողած են անգլիական ա-
ռաջարկութեանց պատասխանելու նա-
խաձեռնութիւնը : Նոյն լրագիրը կը
յարէ թէ , անգլիական լրագրաց ոմանց
աստիճան հակառակ , Գերմանիա առ-
այժմ կատարեալ պոռնակաւ ընթացք
մը պիտի բռնէ այս խնդրոյն նկատ-
մամբ :

Ընդհակառակն , Վիեննայէն առ
Տէյլի Գրոնիքը ուղղեալ հեռագիր մը
կ'ըսէ թէ , Գերմանիա ստանձնած է
եղելատեղան գործոց նկատմամբ Անգլիոյ
հետ սկսեալ բանակցութեանց տնօրէ-
նութիւնը , և թէ Լոնտոնայի գերմանա-
կան դեսպանատունը բանակցութեանց
կեդրոնն եղած է : Նոյն հեռագիրը կը
յարէ թէ , Ֆրանսա և Ռուսիա յոյժ
զայրացած են Պիտերբուրգի լիսանին բըւ-
նած ընթացքին դէմ :

Պոմպայէն դեկտ. 8 թուով կը հե-
ռագրեն թէ Ընդհակառակն փոխաբայ
Լորտ Տըֆրին նոյն առաւօտ ողջամբ
Պոմպայ հասեր է :

Ֆիլադելֆիայէն կը ծանուցանեն առ
Թայմի թէ , ծովային գործոց նախա-
րարութիւնն՝ Ներսիս Ժողովը ներկա-
յացեալ տեղեկագրով մը կ'ըսէ յանձնա-
րաք աւելցնել ամերիկեան մարտնա-
ւուց թիւը , տարուէ տարի 7 նոր մար-
տնաւեր լինելով տասն տարի չարու-
նակ , և 18 միլիոն տոնար կը խնդրէ
նոր մարտնաւուց լինութիւնն սկսե-
լու և արդէն սկսեալ մարտնաւերն
ալ աւարտելու համար :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝
Սպարապետութեան Դրան ամ-
բութեանց շինութեան պաշտօնա-
տան նախագահ Մահմուտ Մէսուտ
փաշա՝ Սպարապետութեան Դրան
դատական տեսին նախագահ ան-
ուանեցաւ Միւշիլութեան աստի-
ճանաւ :

—Վեհ. Սուլթանը Գ. կարգի
Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց
Զմիւռնիոյ Լեւադիսիլ լրագրին
խմբագրապետ Պ. Անթուան Տի-
րէյէի :

—Սլոմպուլ լրագիրը կ'ըսէ
թէ , քանի մ'օրէ ի վեր նախարա-
րական մասնակի փոփոխութեան մը
զրոյց կը շրջաբերի մայրաքաղա-
քիս մէջ , սակայն իւր մասնաւոր
տեղեկութեանց նայելով , ցարդ-
այս մասին որ և է որոշում մը չէ
տրուած :

—Արտաքին գործոց նախարա-
րութեան նախորդ խորհրդական
Տատեան Վսեմ Երուսթիւն էֆէն-

տիի յաջորդը տակաւին չէ նշա-
նակուած : Բաղմաթիւ ընտրելինե-
րու վրայ կը խօսուի , յորս կը յիշ-
ուին մասնաւորապէս Աթէնքի Օսմ.
դեսպան Թէֆիկ-պէյ , Պոլսէն
դեսպան Սիւլէյման պէյ , հիւպա-
տոսութեանց տնօրէն Զիա պէյ ,
Սարգիւս էֆ. Համամեան , Թեհ-
րանի Օսմ. դեսպան Ֆահրի պէյ ,
Բէշլիայի Օսմ. ընդհանուր հիւպա-
տոս Ֆէրիտուն պէյ , Ապրոյ էֆէն-
տի , Նաում էֆ. Լէն. Լէն. :

—Մօնիթէօր Օրիանթալէն առ-
նելով ծանուցած էինք թէ , Պետրոս
էֆ. Քէրէստէճեան մայրաքաղաքս
վերադարձած էր Լոնտոնայէն : Մեր
մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով
այս լուր սխալ է , և Պետրոս էֆ.
դեռ Լոնտոն կը գտնուի , ուր իւր
ներկայութիւնն հարկաւոր է Օսմ.
արժէթիլծոց փոփոխման գործողու-
թեան վրայ հսկելու համար :

—Երեսկան Վիլհելմի լրա-
դիրն , որ իւր տնօրէն-խմբագրա-
պետին հիւանդութեան պատճա-
ռաւ առժամապէս դադարած էր
հրատարակութենէ , երէկ վերըս-
կըսաւ իւր հրատարակութիւնը :

—Մօնիթէօր կը ծանուցանէ թէ
Ռուսական դեսպանատան խորհր-
դական Պ. Օնուկ Լիպոնայի դես-
պան անուանումը վերջնական է ,
և թէ Ն. Վսեմաթիւնն իսկոյն իւր
նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղե-
ւորի երբ Պոլսոյ դեսպանատան
նկատմամբ հարկ եղած տնօրինու-
թիւնը լինին :

Առ այժմ լրջօրէն կը խօսուի թէ
Պ. տը Նէլիտֆ Վիեննայի դեսպան
պիտի անուանի և արտաքին գոր-
ծոց նախարարութեան ասիական
գործոց պաշտօնատան տնօրէն Պ.
Զինովիէֆ պիտի յաջորդէ նմա իւր-
բեւ Պոլսոյ Ռուսական դեսպան :

—Արեւելեան Բումբիլի կուսա-
կալ կալիւրի փաշա ծանուցած է
Մեծ-Եպարքոսութեան թէ , Տըթ.
Հաքանֆ հանրագում շինութեանց
տնօրէն , Պ. Մաճարֆ երկուական
գործոց տնօրէն և Պ. Վէլիքով
հանրային կրթութեան տնօրէն ան-
ուանած են : Կաղմական օրինաց
տրամադրութեան համաձայն այս
անուանումը վեհ. Սուլթանին հա-
ւանութեանը պիտի ներկայացուին :

—Կիրակի օրը Թէֆէ-պաշին
թաղապետական պարտիզին մէջ
ցաւալի դէպք մը պատահեցաւ ,
որ դժբաղդարար ծանր հետեւանք
չունեցաւ : Թաղորնին պատշաճա-
մբէն մին , ուր 4—5 կանայք և
քանի մը տղայք կը գտնուէին ,
յանկարծ փչելով , կ'ինքնն ու
տղայքները վար ինկան և առաւել
կամ նուազ ծանր վէրքեր ստացան :

—Կիրակի օրը զինուորական
ջրանկրաց խմբին հրամանատար
Զէյնեի փաշա իւր խմբին հետ՝ կայ-
սերական պալատան հրաւիրուեցաւ ,
ուր հրչիւնութեան կեղծ փորձեր
կատարեց ի ներկայութեան Վեհ.
Սուլթանին : Զինուորական ջրան-
կիրք մեծ ճշգրութեամբ և ճարպի-
կութեամբ կատարեցին իրենց տըր-
ւած հրահանգներն և մեծ յաջո-
ղութեամբ գործածեցին այն նո-
րահնար ջրաններն , զորս Զէյնեի
փաշա վերջին օրերս բերել տուած
էր Նիւ-Եորքէն , Ն. Կ. Վեհափա-
ռութիւնն հրչիւնութեան տոյն կեղծ
փորձերէն յոյժ դուշ լինելով , դը-
րամական պարգէներ բաշխել տը-
ւաւ ջրանկրաց :

—Գաւառական կուսակալաց
ուղղեալ եպարքոսական շրջաբերա-
կան մը կը հրամայէ որ տասանոր-
դական տրոց վրայ եղած յաւելու-
մէն մայրաքաղաքիս հանրային կըր-
թական բարձրագոյն հաստատու-

Թեանց յատկացեալ բաժինն ամեն ամիս մայրաքաղաքս զըրկուի հանդերձ հաշուեցոյցով : Նոյն չըջարեալականը մասնաւորապէս կը պատուիրէ նաեւ թէ, յաւելութեամբ տրոյց այն մասն, որ տեղական հանրօգուտ շինութեանց սահմանաւէ, անյապաղ գործածուի այն պիտոյից, որոց յատկացեալ է :

— Մօտիվէօր Օրինակի վրէ ծանուցանէ թէ, Կայս. կառավարութիւնն հրաւիրել է երկաթուղեաց միացման գիծերը շինելու արտօնութիւն խնդրող դուրամատեարց խումբն, որպէս զի պատուիրակներ զրկէ ի Պոլս ուղղակի բանակցելու համար Բ. Գրան հետ :

— Եւրոպական դործոց նախարարութեան խորհրդական Վէթէնտորֆ պէլ իւր վերջին ծանր հիւանդութենէն զգալի կերպիւ ապաքինած լինելով, ի մօտոյ պիտի կրնայ մեկնիլ Բուսովոյ հիւանդանոցէն : Ն. Վոստոկիւն, կատարեալապէս կաղզուելէ յետոյ, պատու պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԱՊԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Խառն ժողովը վաղը պիտի գումարի Տեղապահական խնդրոյն համար :

Յայտնի է թէ Բ. Դուռն ետ դարձուց այն տեղեկագիրն, զոր ստորագրած էին Կրօնական և Քաղաքական ժողովոց անդամք, և որով կը ծանուցանէին թէ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Գեորգ վարդապետ գործադիր իշխանութեան Պետ ընտրուած էր : Սակայն Բ. Դուռն չընդունեց այս որոշումն, և Պատրիարքական գործադիր Թանկատար Աբրահամ էֆենտի միջոցաւ ծանոց Պատրիարքարանի թէ օրինաց համաձայն պէտք է Տեղապահ լինի միայն :

Նախ կը ցաւինք մէկ ամսոյ կուրստեան վրայ, կը ցաւինք դարձեալ Խառն ժողովոյ տեղեկագիրն ետ զըրկուելուն վրայ, գէթ առանց դրաւոր հրամանի, և կը ցաւինք մանաւանդ Վարչութեան վրայ որ այնպիսի ձախող ընթացք մը բռնու-

նեց և այսպիսի հետեւանք ունեցաւ :

Այս տեսակ յարաբերական խնդրոց մէջ վարչութեան այն անդամք որ զիւրութիւն ունին բարձրաստիճան պաշտօնատիրաց հետ տեսնուելու, կրնային կանխու զընել կառավարութեան գիտումը : Կրնային նաեւ Գեր. փոխանորդին միջոցաւ հասկնալ զայն : Արդեօք այժմեան վիճակէն աղատելու համար գէթ կանխաւ հարկ եղած տեղերը գիտեցին :

Եւ ի՞նչ պիտի ընէ Վարչութիւնը ներկայ պարագային մէջ : Յայտնի կ'երեւի թէ Կայս. կառավարութիւնը Պատրիարքարանէն մատուցեալ խնդրոց վրայ լուրջ քննութիւն կատարելու վրայ է : Տեղապահական խնդրոյն վրայ մէկ ամիս պէտք եղաւ որոշում մը հաղորդելու համար : Կրնանք ենթադրել թէ նոյնպէս և աւելի պիտի լինի նաեւ Պատրիարքական ընտրութեան վերաբերեալ խնդրոց մասին, և բաւական ժամանակի կարօտ պիտի լինին, մինչեւ որ ընտրեալ Պատրիարքը գալ բազմի իւր աթոռը :

Իրաց այս վիճակին մէջ Վարչութեան պարագն է այնպիսի ընթացք տալ դործոց, որ յետոյ զղջալու տեղի չմնայ : մեծ պատասխանատուութիւն կը հրաւիրեն իրենց վրայ Վարչութեան անդամք, եթէ երբեք չեն զիջէին պահանջանք հասնողն ընթացք մը չընեն վաղուան նրստին մէջ :

Կրօն. ժողովն երէկ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Գեր. Տ. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանի և ի ներկայութեան գրեթէ բոլոր անդամոց :

1. Ժողովը Չուգուր-Չէշմէի մէջ կատարուած կարծեցեալ բռնի ամուսնութեան խնդիրը մանրամասնօրէն քննելով, և Պատր. Գեր. փոխանորդ. Հօր կատարած քննութեանց տեղեկագիրն ինկատ առնելով, յայտնապէս տեսաւ թէ Բալուցի կարապետի և Սմասիյի Օր. Լուսիյի պատկառութիւնը կատարուած է սովորական եղանակաւ և երկուսնեց հաճութեամբ :

և թէ որ և է բռնութիւն տեղի չէ ունեցած : հետեւապէս, ամուսնութիւնն օրինաւոր վճռեց և Տի-կին Լուսիյի և իւր եղբոր բողոքաբարբերն անհիմն և անտեղի գրեաւ :

2. Ժողովն յետնախնական քննութեանց՝ յանձնարարեց Գեր. Տ. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանի, որ Պատրիարքի Նաղիկեան տիրացու Պօղոսը քահանայ ձեռնադրէ Բու-մէլի Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցւոյն համար :

3. Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսի և Ասորոց Տ. Պետրոս Կաթողիկոսի ցաւակցական նամակներն ալ կարդացուեցան, յորոց կ'իմացուէր թէ Հոգեւորդ Սմեոն Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր տարածած մահաւանդ առթիւ հոգեհանգըտեան պաշտօն և աղօթք կատարուելու են նոյն երկու կաթողիկոսութեանց երկարեալ բողոք վանօրէից և եկեղեցեաց մէջ :

Ար. խեմք թէ, Կրօն. ժողովն, Պատրիարքական Տեղապահի մ'ընտրութեան խնդրոյն վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցել է երէկ, և մեծազոյն մասին մէջ համաձայնութիւն գոյացել է Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն Տեղապահ անուանելու համար :

Նալըվայի Աշնիկէր գիւղէն ժողովրդական հանրագիր մը զըրկուած է Կրօն. ժողովոյ, բողոքելով Նիկիոյից ամուսնաբողոքէն դէմ թէ՛ Աշնիկէրի նման փոքրիկ գիւղի մը համար Ա քահանայ ձեռնադրած է, տարօրինակ եղանակաւ մը, այսինքն՝ գիւղին հասարակութենէն 72 հոգի միայն հրաւիրելով և անոնց միջոցաւ ընտրելով ընծայացուներ է, փոխանակ ամբողջ ժողովըրդեան հաւանութեան զիմելու :

Նորընծայ քահանայը, որ առ ի չգոյէ ժողովրդեան, անօթի մնալու դատաւարաւ եւ, նոյնպէս բողոքել են առ ամուսնաբողոք թէ արդէն դոտնող երկու քահանայք իրենց ծուխն բրած են ամբողջ ժողովուրդէն, և հետեւապէս իրենք աղբուստի միջոց չափաի կրնան ունենալ :

ՀԵՌԱԳԻՐ

Գահիրէ 14 դեկտ.

Ռուսիոյ և Գերմանիոյ գործաւ կատարը Խոխիկն ներկայանալով, իրենց կառավարութեանց կողմէ խնդրեցին ներկայացուցիչներ ունենալ հանրային պարտուց Սնտու-կին յանձնախմբին մէջ :

Խոխիկը ըսաւ թէ խառնախառնելէ առաջ պարտաւոր է խորհուրդ հարցնել իւր նախարարաց : Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Աւստրիոյ գործաւկատարք իրենց կառավարութիւններէն հրահանգ ըստացան ոյժ տալու համար Ռուսիոյ և Գերմանիոյ պահանջմանց :

Պէրլին 14 դեկտ.

Ոչ մէկ տէրութիւն դեռ չէ պատասխանած Սնդ. կառավարութեան ելմտական վերջին առաւելութեանց, ի մասին Եգիպտոսի :

Կը կարծուի թէ Գերմանիոյ առաջարկութեամբ Գոնկոյի Դեսպանախորհուրդն՝ պիտի որոշէ որ Դեսպանախորհուրդը Նիկիոյի նաւարկութեան վերաբերեալ որոշմանց գործադրութիւնն Սնդիոյ յանձնուի :

Գահիրէ 14 դեկտ.

Անգլիական ձիաւոր և ուղտաւոր զորախումբն կը յառաջանայ դէպի Գորթի, ուր կը համախմբին զօրքերը :

Դ Ի Ս Մ Ա Կ Ա Ն

Նալըվայի, 14 դեկտ.

Քանիք (գոյուցեալ)	9, 7
Քանիք (գոյուցեալ) գ. Կ.	9, 4
Կէս օրին	9, 4
Ներքին միացեալ Օսմ. Ռ.	70, 30
Բուլղարի երկաթուղի ֆր.	44, 75
Թրակիէյ Օսմ. Ռ.	285

Ընկաց. Դրամաց

Օսմանեան ոսկի	դր.	100
Անգլիական »	»	110 22
Գաղղիական »	»	88 8
Բոլ »	»	89 55
Դրիվից »	»	51 20
Գաւալոն թուղթ »	»	8 71
» արծաթ »	»	89 50
Մէճիտի տարբ. »	»	108 7
Վեցնոց »	»	102 55
Հինգնոց »	»	102 55
Մէթալք »	»	99 20
Մանր մէճիտ »	»	103
Քառորդ »	»	108 10
Ռուսական 5 ֆրանքնոց »	»	74 20

Թեան մէջ պիտի մտնէ յորմէ վատ ոճիւր մը վտարած էր զայն :

Մի հարցաքննէք զիս ժաք, աւելի բան չեմ ուզեր ըսել : վերջը վերջը երբ Գայլ Յովհաննէս իրեն պատկանեալ անունը ոտանայ :

ԳԼՈՒԽ Է.

ՓՈԹՈՐԿԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

Ժաք վայեան և ժաք կրանտէն ժանի բժիշկը տեսնելով, այս վերջինը հրահանգներ տուաւ, և յայտնեց իմացնելով նաեւ իւր խորհուրդը զոր կ'ուզէր գործադրել : Երկուքն ալ վերադարձան : Ժերոնին ի Մաւէլլ ֆիտելը հետ տանելով իսկ տեղակալը պահակա-նոցը ուր ոչ թէ երեք աւուր այլ երեք ամսոյ արձակուրդ պիտի խնդրէ նորէն :

Պ. Լալարտ ալ փարիզէն մեկնեցաւ : Մենք ալ անոր ետեւէն երթանք Երեւան այն տունը զոր վարձեց և կահաւորեց ուր կը բնակի Գայլ Յովհաննէս յատուկ յարկի մը մէջ և Տիկին տը Սիմէզ և աղջիկը տան գլխաւոր մասին մէջ :

Տիկինը և օրիորդ տը Սիմէզ մեկուսացեալ կեանք մը կը վարեն, անէն դուրս չեն ելեր և մի միայն իրենց յանձնուած փափուկ պաշտօնը կատարել կը նային :

Պարոնուհին տիկին Սանտրա կոչել կուտայ իւր ա-

հասկնալի ձայնով մը, ժան առողջացած է արժա :

Երեւոնին իւր դողդոջուն ձեւքերը իրարու կցեց :

— Ոչ տակաւին, պատասխանեց Պ. Լալարտ :

Երկու խեղդուկ հաւաքանք արձակուեցան :

— Սակայն բժիշկը փառահեցոյց զիս որ բժշկութիւնը լաւ ճամբու մէջ է, և մկնականջի փունջը զոր ինձ զոր-կած է, իւր խօսքին հաստատութիւնն է : Ժամանակն եկած է որ իւր հիւանդը վերջին և վճառական փորձի մը ենթարկէ : Հիմա յոյսէ աւելին ունի, գրեթէ ապահով է, որ ժանի խելքը գլուխը պիտի դայ, գիտութիւնը ինչ որ կարելի էր տուաւ զայն՝ մնացեալը Աստուած պիտի ընէ :

Բժիշկը վաղն առաւօտ հոս պիտի դայ, պիտի տեսնենք, ինչ որ կուզէ ընել պիտի ըսէ ձեզ և հրահանգներ պիտի տայ ձեզ, վասն զի իւր վերջին փորձին համար ձեզմէ շատ բան կ'սպասէ :

— Երբ պիտի տեսնենք իմ հէք ժանս, հարցուց ծերունին :

— Ութ օրէն առ առաւելն տան և հինգ օրէն :

— Փարիզէն հեռու է, հարցուց ժաք կրանտէն :

— Ընդհակառակն փարիզի մօտ է, Եւրոպէն է :

— Օ՛հ, վաղը զայն տեսնենք ուրեմն :

— Ոչ, բժիշկը բացարձակապէս արգելած է, անոր սրտած ժամանակէն առաջ տեսնել անկարելի է :

Տեղակալը գլուխը խոնարհեց :

— Բժիշկը նուազ ամենափոքր դէպքէ մը կը վախնայ մանաւանդ թէ սաստիկ յուզումէ կղզուանայ, վասն զի առողջութիւնը կրնայ խանդարիլ :

ԸՆԴՈՐՁԱԿ ՕՐԱՃՈՅՑ

1885 ՏԵՐԵՅ

Սեփականութիւն

Ս. Փրկի Ազգ. Հիւանդանոցի

Գին 3 դահեկան

Տպագր. Գ. Պաղտատիւն (Արամեան)

Կը գտնուի ի Մեծ Նոր խան, միջնայարկ թիւ 49 Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը և բոլոր հայ գրավաճառաց քով:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԻՔ

ՈՒՆԻԱԿԱՆ ՄԱՐԶԻՆ

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ԱՌԱՆ Ի ԿԻՆԻԿԻԱ

Ն ԿԱՐԱԳԻՐ

ՏԵՂԵՆ, ԿԵՆՏԵՆ, ԲԱՆԱԿԵՆ

և ԼԵՂԱՆԵՆ

Գրեց Յ. Յ. Ալազիւրեան

Արամեան մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս եկած ինքնով, կը վաճառուի ամեն գրավաճառաց քով, ի գին 10 դահեկան:

ԲԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐԶԻՆ

ՀԱՅԵՆԻՔ ԵՄԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գրեց Հեղինակ Ս. Մանուկ

Երկրորդ Տպագրութիւն

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս հայ գրավաճառաց քով: Մասնաւորապէս Յ. Զէնճիրճեանի գրատունը, Մահմուտ Փաշա, թիւ 239: Գին 100 փարա:

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՈՒՆԻԱԿԱՆ ՄԱՐԶԻՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵՂՈՒԻ

Տպագր. Կ. Սեփականութիւն

Աշխատասիրեաց Մեծ և Սեփական

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց և ջրածախ Պողոս և Յակոբ աղաներու քով: Գին 100 փարա:

ՄԱՐԶԻՆ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՆ ՄԱՐԶԻՆ

Մ. Բ.

Ի պէտս վարժարանաց

Աշխատասիրեաց Ե. Մանուկ

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին մէջ գրական խիստ նշանաւոր հատուածներ և հրահանգիլ բաղդատութիւններ կան:

Կը ծախուի Յ. Գալաֆեան և Վ. Մարգարեան գրատուններ և Երկրի գրավաճառաց քով գին 8 դր:

ՀԱՄԱՌՈՑ

ԸՆԴՈՐՁԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Գալուցաց համար

Հին պատմութիւն Արեւ. ժողովրդոց

Հ. Բ. Ա.

Երկրորդ տպագրութիւն

Յօդակցութիւն Մ. Մանուկ

Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով: Գին 6 դր:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հ. Բ. Ա.

ՏՈՒՄ. Տ. Ս. Փեղծարար

Բազմահմուտ Տոքթորը մարդկային պատմութեան և ծագիլի հիւանդութեան վրայ կը խօսի իւր այլ երկասիրութեան մէջ, որ մաքուր թղթի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լուսանկար և փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է: Այս գեղեցիկ մատենին, որոյ գինը 35 դր է, կը վաճառուի Պոլիս, Գալաֆեան գրատունը, Ղալաթիա, Բակուր Արշակ Էֆենտիի թղթավաճառանոցն, և Բերա, Լորէնց և Բէլլ գրատունը:

ԿՈՒՆԵԹ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՆԱԿԱՆ

ՖՈՒՆԵՆԵՆԻ Ի ԹԱՐԻՔԵՆԻ

Աշխատասիրեաց

Մեծ և Սեփական

Պաշտօնային Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի Հրատարակիչ Գ. Բ. Ա.

Այս բառարանն, պարունակած արեւստական եւ գիտական բառերու ճշիւ իմաստներն, բացատրութեանց յստակութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն-թուրքերէն բառագրոց վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի դիւրութիւն օտարազգեաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տեսարան տեսող ի լոյս կ'ընծայուի Արամեան տպարանէն:

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տեսարաններէ բաղկացեալ է՝ տեսող առ տեսող հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ:

Բ. հատորին 19 թորդ տետրն եւս հրատարակուած է եւ կը վաճառուի ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուած լինելով բաժանորդագրութիւնը փակուած է:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՆԻԱԿԱՆ

Ուր Գրեց

Մասն. Ա. — Տարերբ վաճառականութեան. — Վաճառականական թղթոց ձեւերն և օրինակներն, ինչպէս եւ, հաշուեցոյց, գանաղան տեսակ տոմսակք, փոխադր. և տպագր. փոխանակագիրք, ընթացիկ-հաշիւք, գեղից ցուցակք եւլն: — Վաճառականական կարեւոր հաշիւք. — Քաղաքական վաճառականական օրինագրոց և գրութեան տարոց. — Մասն. Բ. — Տոմարականութիւն. — Պարզ և կրկնակտոմար, — Բառացոյց ցակ:

Բ. Տպագրութիւն

Ճոխացեալ կարեւոր յաւելումովք ի պէտս Ազգ. վարժարանաց

Ի Ն. Տիեզերքներէ

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը բոլոր հայ գրավաճառաց, Պահճէ գաւառ ջրավաճառ Պողոս և Յակոբ աղանց քով և Օսմանեան գրատունը. Կալաթիա Յակոբ Արշակ Էֆենտիի վաճառատունը: Գին կազմեալ օրինակին 25 դր: արծ.

Ա. Զ. Գ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆԱԿԱՆԱԿԱՆ

Պաղք-բաղք Թանգի փողոց թիւ 59 ճիշդ դիմ առ. դիմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խահլէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինիք), շաքար, թրիէսթիլ, Մարտիկոյ և Հօլանտայի, այլեայլ տեսակ ըսքարմաշէթներէ զատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ. Սիպիլի թարմիւր Նաբօլի և շէնօլայի մաքարօն ու շէնօլայէ՝ բրինձ՝ Մաստուսէ և Բիզօն առաջին կարգի. անուշեղենի և խմորեղենի յատուկ լաւագոյն աղիւրներ. Գանտիոյ եւ Այվալըլի ընտրեալ առաւ. քոլա, ձէթ, քարիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իւր ամեն տեսակներով լաւագոյն այն աղիւրներն իւրեք տեսակ. որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին:

Գիները գոհացուցիչ են:

ԱՊՐԱՆԻ ԶԻՆՑ

ՓՈՒՆԱԿԱՆ ՈՒՆԻԱԿԱՆ

Կոստա Լալէի ճամփի դէմ թիւ 13 մի նոր դեղարան բացուած է, ուր դեղագրքեր կը պատրաստուին փութով եւ մասնաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ Եւրոպայէ եկած տեսակ պատրաստ դեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, որոք նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մասնաւոր նիւթական մեծ շահաբերութիւն ամեն անոնց որք իրենց փնտռածն ճշդապէս գտնելու համար դատապարտուած են հեռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախորդները գնաց չափաւորութեան հետ դեղօրէից ընտրութեամբ գոհացընելն իրեն սկզբունք ընտրող սոյն Տ. Ալազիւրեան դեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հոշակաւոր եղած է Եֆենտի-ճամփի Բաթախանէի դէմ՝ այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած է Կոստա Լալէի ճամփի դէմ թ. 13:

Սոյն փոխադրութեան առաւել եւրոպայէ բերել տուած է խիստ թարմ հանգային ջրեր, Պորտոյի եւ Մալակայի գինիներ, զանազան ըմպելիք, անուշահոտք, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն դեղարանը իւր Ձիւն լուրի մասնաճիւղով, եւ յիշաւ յաճախորդը զմայլած են ապրանք ընտրութեան, մաքրութեան եւ գնաց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար եւ հոշակաւոր բժիշկներ, խնդրուած բժշկներու համար ալ պէտք է լաւարդուի ժամանակին:

Ղալաթիա հանրածանօթ վաճառական Միսասեան Էֆենտիի որդի Տօքմէօր Միսասեան Էֆենտի բարեհաճած է արդէն ուրբաթ օրեր ձրիաբար դարմանել աղքատներն:

Ա. Զ. Գ.

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ Պահլէ-գաւառ ջրավաճառ Պողոս և Յակոբ աղաներուն խանութը:

—Տպագր. Գ. Պաղտատիւն, 15 օրը գար մ'է ինձ համար:

Յիշեալ, կանչեց Պ. Լալարտ:

Շունը որ ամբողջ ցերեկ իրեն տրուած անունը կը յիշէր, գլուխը վեր տնկեց, 4 թաթերուն վրայ կայնեցաւ և պոչն սկսաւ երերցնել:

Պ. Լալարտ խօսքը իւր բարեկամաց ուղղելով շարունակեց:

—Անշուշտ գուշակեցիք թէ ինչո՞ւ համար պարտեղ արիւն զձեզ, առանց կասկածի կը յուսայի թէ շուն մը պիտի գտնենք հոն նման այն շան զոր ծան կը սիրէր շատ: Կերեւի թէ այս շունը անոր շատ կը նմանի:

Բոլորովին կը նմանի ըսաւ ծերունին:

—Ուրեմն աղէկ գտեր ենք, աւելորդ է ըսել ձեզ, նոր Ֆիտէլը կարեւոր դեր մը պիտի կատարէ այն տեսարանին մէջ զոր բժիշկը կը պատրաստէ:

Շունը թիկնաթոռէն վար ցատկեց և ծեր հարիւրապետին ծնդալը վրայ ցատկաւեց:

Պ. Լալարտ ժպտեցաւ:

—Կարծես իմ խօսքերս հասկցաւ, ըսաւ նա և կրճէ ձեզ տէր իմ վրայ կրնաս վստահիլ:

—Ահաւասիկ սիրելի բարեկամներս, ինչ որ ըսել կուզէի ձեզ այսօր, աւարտեց Պ. Լալարտ:

Վաղը ծանի բժիշկը ձեզի հետ պիտի խօսի և իւր յոյսերը պիտի հաղորդէ ձեզ:

Ծերունին ոտք ելաւ, Պ. Լալարտի ձեռքը բռնեց և յուզեալ սրտիւ սեղմելով:

—Ա՛հ, պարոն, աղաղակեց նա արտասուելից ձայնով:

նիւ, եւ ալ ծալի նման կըսեմ, բարի Աստուծոյ նման բարի էք:

Բայց Գայլ Յովհաննէս, շարունակեց նա, Գայլ Յովհաննէս զոր յանցաւոր կարծեցի, որ բռնուեցաւ և բանտարկուեցաւ, զոր այնչափ անգամ անիծեցի. . . . վաղն անմիջապէս ընդհանուր դատախազին պիտի դրեմ:

—Լըյնալի դատաւորներուն հաղորդելու բան մը պէտք չունիք, կրկնեց Պ. Լալարտ: Գայլ Յովհաննէս խօսիլ սկսելուն պէս իւր անմեղութիւնը յայտնեց, անմիջապէս նոր հրամաններ տրուեցան և տարիէ մը ի վեր Գայլ Յովհաննէս ազատ է:

—Իսկ յանցաւորը,

—Յանցաւորը անծանօթ պէտք է մնայ, մասնաւոր թէ անյերդ յանցանքները վնասանքաւոր քաւելու համար ինչ որ պէտք է կ'ընէ:

—Ո՛ր է Գայլ Յովհաննէս, ի՞նչ կըսած է հարցուց ծառ կրտսէն:

—Ձեր հարցման տակաւին չեմ կրնար պատասխանել, բայց դուք կրնաք ապահով լլլալ այն անձին վնասելին վրայ զոր դուք վարկենի տեսաք: Քիչ ատենէն զայն ալ պիտի տեսնէք ձեր բարեկամութիւնը պիտի խնդրէ նա:

—Ա՛հ, սիրով պիտի տամ զայն, արդէն բարեկամութիւնս բնաւ առած չեմ անոր վրայէն:

—Հէ՛ք Գայլ Յովհաննէս իւր ծնանքէն ի վեր շատ տառապեցաւ. վստահելի հաւատարիմ բարեկամներու պէտք պիտի ունենայ այն օրը յորում հրապարակի վըրայ իւր տեղը պիտի բռնէ, այն օրը յորում ընկերու-